

A photograph of two young children, a girl on the left and a boy on the right, sitting at a light-colored wooden table in a classroom. They are both looking down at a large drawing on the table. The drawing depicts a field of yellow flowers, possibly sunflowers, with a small figure in the foreground. The girl has curly brown hair and is wearing a patterned shirt. The boy is wearing a black and white striped shirt with a Mickey Mouse graphic. The background shows a typical classroom setting with shelves and other children's desks.

Den Haag voor iedereen

Samenvatting
Verkiezingsprogramma
2018-2022

PVDA
Den Haag

Den Haag is een stad om trots op te zijn. Den Haag is groen, we kunnen genieten van de zee en we kunnen ons thuis voelen achter de duinen. Den Haag is een diverse stad met 180 nationaliteiten. De stad waar je heerlijk Indisch kan eten en waar de eerste vegetarische snackbar zich vestigde. De stad die wordt geroemd om de popcultuur, maar ook om het Residentieorkest. Als stad van Vrede en Recht hebben we een traditie van gastvrijheid en tolerantie. Welke andere stad in Nederland heeft zoveel moois te bieden?

Deze mooie kanten van de stad vormen echter niet het hele verhaal. Veel mensen hebben een ongemakkelijk gevoel bij onze stad. Sommigen worden er zelfs boos of moedeloos van. Er zijn mensen die zich niet gehoord voelen. Sommigen voelen zich afgedankt of opzijgezet, of veroordeeld alleen om wie zij zijn of waar zij vandaan komen. Zij ervaren dat de verschillen in Den Haag te groot zijn en groepen tegen elkaar worden opgezet. Zij denken dat een betaalbaar huis er niet meer in zit in de toekomst, als de stad zo blijft groeien. De Haagse PvdA wil verschillen aanpakken. Iedereen verdient een kans. Wij knokken voor een Den Haag voor iedereen.

Goed wonen voor iedereen

Den Haag is een geweldige stad om te wonen. Toch wordt het voor steeds meer mensen moeilijker om een goed, betaalbaar huis te vinden. Mensen staan jaren op de wachtlijst voor een sociale huurwoning, studenten en starters worden geconfronteerd met steeds hogere huren in de vrije sector, en voor ouderen is de stap

naar een kleiner, aangepast huis onbetaalbaar. De stad groeit, dus dat vraagt om serieuze investeringen om ervoor te zorgen dat Den Haag betaalbaar blijft voor iedereen. We moeten voorkomen dat mensen met een lager inkomen de stad worden uitgejaagd, en investeerders en huisjesmelkers alle ruimte krijgen om hoge huren te vragen en nalatig te zijn in onderhoud.

Daarom investeert de Haagse PvdA 1 miljard euro in meer betaalbare woningen. Zo zorgen we ervoor dat er genoeg woningen zijn voor gezinnen met een lager of middeninkomen, mensen die moeten verhuizen vanwege een scheiding, studenten, starters en mensen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld die in Nederland mogen blijven. Bij ieder nieuwbouwproject zorgen we ervoor dat er genoeg sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen worden gebouwd, ook in wijken waar nu vooral dure woningen staan. We slopen alleen sociale huurwoningen als er nieuwe sociale huurwoningen voor terugkomen en bewoners kunnen terugkeren tegen een vergelijkbare huurprijs.

Te vaak wonen mensen in een slecht onderhouden huurwoning, en hebben het gevoel machteloos te staan tegenover de huisbaas of woningcorporatie. Vocht, schimmel, geluidsoverlast, slechte brand- en inbraakbeveiliging zijn aan de orde van de dag. Dat moet anders. Daarom houden we woningcorporaties aan de harde afspraak dat ze woningen renoveren, en investeren we als gemeente extra om ervoor te zorgen dat nog meer woningen snel worden opgeknapt. Slecht onderhoud pakken we keihard aan, daarom zorgen we ervoor dat pandbrigades meer mensen en middelen krijgen om zich hiervoor in te zetten.

Bron: Hollandse Hoogte / Robin Utrecht

Het klimaat verandert, en er ligt een flinke opgave om ervoor te zorgen dat de stad klimaatneutraal wordt. Daarom moeten we ervoor zorgen dat we zo snel mogelijk álle Haagse woningen verduurzamen. Subsidies voor verduurzaming gaan nu nog te vaak naar mensen met een hoog inkomen die de weg naar subsidiepotten weten te vinden.

Ook mensen met minder tijd en geld moeten hier gebruik van kunnen maken. Zo voorkomen we dat verduurzaming ertoe leidt dat de kloof tussen arm en rijk verdiept, en lagere inkomens zitten opgescheept met een hoge energierekening. Nederland gaat van het Groningse gas af, dus nieuwe woningen worden niet meer aangesloten op aardgas.

Onze maatregelen:

- **Er komt 1 miljard euro beschikbaar voor betaalbare woningen en woningverbeteringen. Daarvan bouwen we 16.000 nieuwe woningen en renoveren we 25.000 bestaande woningen.**
- **Als we sociale woningen slopen, moeten daar meer sociale woningen voor terugkomen. De oorspronkelijke bewoners krijgen bij sloop en nieuwbouw een terugkeermogelijkheid, tegen een vergelijkbare huurprijs.**
- **We houden corporaties aan de harde afspraak dat zij 10.000 sociale woningen renoveren. Daarnaast zorgen we ervoor dat 25.000 particuliere sociale huurwoningen in Den Haag worden opgeknapt.**
- **De pandbrigade wordt uitgebreid en krijgt een flink groter budget, zodat ze hun werk goed kunnen blijven doen.**
- **We investeren in duurzame woningbouw en renovatie.**
- **Iedereen een passende woning. We gaan meer woningen bouwen die geschikt zijn voor ouderen en helpen hen wanneer ze kleiner willen gaan wonen.**
- **We nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat er meer betaalbare huurwoningen in de vrije sector komen en blijven.**

Een Den Haag voor iedereen

Den Haag is een kleurrijke en diverse stad met een internationale uitstraling. Ruim de helft van alle inwoners is van niet-Nederlandse afkomst. Deze diversiteit brengt veel kansen, maar ook uitdagingen. De Haagse PvdA gaat voor één Haagse samenleving waar iedereen zich thuis voelt. Dit willen we doen door discriminatie aan te pakken. We gaan aan de slag om etnisch profileren en discriminatie op de arbeidsmarkt en in de horeca tegen te gaan.

Ook moeten we ervoor zorgen dat mensen discriminatie vaker melden bij de gemeente, zodat er sneller maatregelen getroffen kunnen worden als dat nodig is. Daarnaast willen we graag dat mensen in Den Haag meer met elkaar in contact komen en dat stadsgenoten met verschillende achtergronden elkaar vaker tegenkomen. Dit doen we door van buurthuizen weer een ontmoetingsplaats te maken en door kinderen van scholen in verschillende wijken vaker met elkaar op pad te sturen om meer te leren over elkaar en de veelzijdigheid van de stad.

Goed onderwijs

Ieder kind in Den Haag verdient dezelfde kansen op goed onderwijs. De afgelopen jaren is het echter steeds meer gaan uitmaken waar je wieg staat. In nog geen 10 jaar tijd is het verschil in schooladvies na de basisschool voor kinderen van lager opgeleide ouders half niveau lager komen te liggen dan dat van kinderen van hoger opgeleide ouders. Er is dus werk aan de winkel om ervoor te zorgen dat ieder kind de eerlijke start krijgt die het verdient. Daarom willen we dat alle Haagse peuters terecht kunnen op een gemeentelijke voorschool, we willen de vrijwillige ouderbijdrage afschaffen en een gemeentelijk huiswerkbegeleidingsinstituut opzetten. Ook qua volwassenonderwijs is in Den Haag nog werk aan de winkel: we investeren meer in taalcurssussen dichtbij, die betaalbaar zijn en voorzien in verschillende behoeftes en niveaus.

Armoede Den Haag uit

We accepteren geen armoede in Den Haag. Ook als het even tegenzit en je door de bomen het bos niet meer ziet, is de gemeente er om je er bovenop te helpen. Armoedebeleid biedt een vangnet zodat iedereen volwaardig deel kan nemen aan de samenleving. We zijn er trots op dat we dit in Den Haag goed geregeld hebben. Met alles wat de gemeente nu al doet is de armoede echter niet geheel verdwenen. Het aantal kinderen dat in armoede opgroeit neemt bijvoorbeeld licht toe. We moeten daarom blijven investeren in armoedebestrijding, maar ook in schuldhulpverlening. Wanneer je schulden hebt, staat je leven op z'n kop en je bestaanszekerheid onder druk. Nadenken over de toekomst werkt pas als je vrij bent van de stress en zorgen die schulden met zich brengen. De basis moet dan eerst op orde. We blijven ervoor zorgen dat de

aanmelding voor de schuldhulpverlening snel en laagdrempelig geregeld is, en dat overheden en bedrijven geen schulden innen van mensen die al nauwelijks rond kunnen komen. We gaan verder met het opkopen van problematische schulden, zodat mensen met een schone lei kunnen beginnen. Daarnaast ondersteunen we mensen die hun huis door omstandigheden kwijt zijn geraakt. Het leidende uitgangspunt is: in Den Haag, de stad van vrede en recht, hoeft niemand op straat te slapen. Wij staan voor een laagdrempelige daklozenopvang, genoeg hulpverleningstrajecten waar mensen op weg worden geholpen naar een zelfstandig leven en een eigen huis en voldoende goedkope sociale huurwoningen. Alleen dan zorgen we ervoor dat het aantal daklozen niet nog verder stijgt.

Cultuur voor iedereen

Cultuur bindt, maakt mensen blij, prikkelt en initieert ontmoetingen. Cultuur is bij uitstek een middel om de eigen identiteit te verkennen om in aanraking te komen met andere groepen. Cultuur biedt geen passend antwoord, maar daagt uit, zet aan tot denken, geeft troost en maakt aan het lachen. Het is niet alleen een bevestiging van je eigen beeld van de wereld, maar bevordert ook het inleven van anderen. We hebben in Den Haag een hoogwaardig en breed cultureel aanbod. Van jazz tot dans, museum, film en podiumkunst, voor een breed publiek of artistieke niches, mainstream en underground, productiehuis en broedplaats. Van ontwikkeling jonge makers tot (inter)nationaal gerenommeerde instellingen zoals het Mauritshuis, het Nederlands DansTheater, het Nationaal Toneel, het Residentieorkest, Korzo en het Filmhuis. Daar kunnen we trots op zijn. Tegelijkertijd verschilt het sterk hoe makkelijk inwoners van Den Haag in aanraking komen met cultuur. De Haagse

PvdA wil dat het cultuuraanbod iedereen bereikt en aanspreekt, door meer cultuur te faciliteren die verschillende mensen in de stad interesseert, door kinderen al op

jonge leeftijd in aanraking te laten komen met cultuur en door cultuur betaalbaar te houden.

Onze maatregelen:

- Etnisch profileren pakken we hard aan. Door middel van bijvoorbeeld bodycams die altijd aanstaan en digitale stopformulieren, maar ook door een meer divers politiekorps dat een goede afspiegeling vormt van onze stad qua afkomst, seksuele geaardheid en geslacht.
- We gaan door anoniem solliciteren bij de gemeente. Dit blijkt een succesvolle methode om (onbewuste) vooroordelen tijdens de sollicitatieprocedure weg te nemen.
- De gemeente moet een quotum krijgen van veertig procent vrouwen in topposities en veertig procent personen met een niet-Nederlandse achtergrond bij de nieuwe top- en middenmanagers in de gemeente.
- De gemeente gaat genderneutraal communiceren.
- Alle kinderen vanaf twee jaar gaan tenminste vier dagdelen per week naar de peuterspeelzaal, kinderopvang of voorschool, waardoor ze een gelijk en hoger startniveau hebben wanneer ze aan de basisschool beginnen.
- Er komt een gemeentelijk huiswerkbegeleidingsinstituut, voor alle Haagse scholieren, met een inkomensafhankelijke ouderbijdrage.
- We organiseren taalcursussen dichtbij in de wijk. Taalcursussen worden goedkoper en gericht.
- De Ooievaarspas blijft gratis. Ook wordt de pas slimmer, naarmate mensen meer gaan verdienen worden kortingen kleiner.
- Armoede onder kinderen gaan we nog beter bestrijden met uitgebreidere kindpakketten.
- We gaan schulden vaker voorkomen, en waar mensen schulden hebben begeleiden we ze intensief naar een situatie zonder schulden.
- De winteropvang voor daklozen gaat permanent open van december tot april.
- Den Haag biedt bed, bad, brood én begeleiding voor mensen die zijn uitgeprocedeerd.
- We bezuinigen niet op bibliotheken en verhogen het budget voor bibliotheken op plekken waar ze veel gebruikt worden.
- We zorgen ervoor dat het cultuuraanbod nog beter aansluit bij de diversiteit van de Haagse inwoners.

Goed werk voor iedereen

Een baan betekent veel meer dan een

loonstrookje: je komt de deur uit, hebt contact met je collega's en je draagt bij aan de samenleving. We zijn er trots op dat er dankzij ons banenplan 10.000 nieuwe banen zijn bijgekomen in Den Haag. Toch zijn er nog te veel mensen in de stad die

geen werk kunnen vinden, of afhankelijk zijn van een slecht betaald en onzeker werk. Dat we grote bedrijven en internationale instellingen voor academici naar Den Haag halen, betekent niet automatisch dat dit banen oplevert voor mensen met een mbo- of hbo-opleiding.

Daarom moeten we blijven investeren in onze lokale economie, kleine ondernemers en banen in de publieke sector zoals de zorg, het onderwijs en groenonderhoud. Er liggen gigantische kansen om duurzame ondernemers naar Den Haag te halen en hier te houden. Dit zorgt voor werk voor vakmensen die zonnepanelen kunnen plaatsen of weten hoe je een woning goed isoleert. De gemeente ondersteunt deze bedrijven met een goede helpdesk, fondsen en subsidies.

Voor mensen die door een beperking zelf geen baan kunnen vinden, creëert de gemeente zelf waardevol werk zoals conciërges op scholen of begeleiders van sportactiviteiten voor kinderen. Want een beperking mag nooit betekenen

dat je aan de kant blijft staan. Werkloze 55-plussers en andere groepen die wel gemotiveerd zijn om weer aan het werk te gaan, maar geen baan kunnen vinden, verplichten we niet om tientallen sollicitatiebrieven te schrijven. Die tijd kunnen ze beter steken in vrijwilligerswerk of het volgen van een opleiding. We experimenteren met mogelijkheden om geld bij te verdienen zonder dat je direct gekort wordt op je uitkering.

De gemeente zelf is een van de grootste werkgevers van de stad. Daarom geeft de gemeente het goede voorbeeld, en vragen we van deze bedrijven en organisaties waarmee de gemeente samenwerkt om hetzelfde te doen. Dat betekent vaste contracten met goede arbeidsvoorwaarden, en stages tegen een nette vergoeding. Het gat tussen wat mensen op de werkvloer en wat bestuurders verdienen, wordt steeds groter. Daarom werkt de gemeente niet samen met organisaties en bedrijven waar managers en bestuurders een topinkomen verdienen boven een ministerssalaris.

Onze maatregelen:

- **We investeren in publieke banen: in de zorg, het onderwijs, wonen en duurzaamheid. Hiermee vinden 10.000 mensen een goede baan.**
- **Er komen 2.000 extra banen voor mensen die veel moeite hebben aan een baan te komen, bovenop de 1.000 die er al zijn. Zij doen nuttig werk bij organisaties die hier nu geen geld voor hebben, zoals extra hulp op scholen in de vorm van conciërges, in de zorg of als medewerker op de sportvelden.**
- **We ondersteunen ondernemers die banen bieden aan mensen met een vakopleiding en stimuleren het mkb.**
- **Aanbestedingen, leningen en subsidies van de gemeente gaan alleen naar bedrijven en organisaties die werknemers fatsoenlijk werk biedt tegen een eerlijk loon.**
- **De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld: we geven meer vaste contracten en vergoeden stages.**
- **Arbeidsongeschikten die geen reguliere werkplaats weten te vinden, blijven we beschut werk bieden.**

Bron: Flickr / FaceMePLS

Goede zorg voor iedereen

Als je zorg en ondersteuning nodig hebt, dan wil je dat het gewoon goed en snel geregeld is. Zorg dichtbij, met vertrouwde gezichten in de wijk. We zijn er trots op dat de ellelange aanvraagformulieren op de gemeentewebsite tot het verleden behoren, en dat de eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding is afgeschaft. Toch is de zorg waar de gemeente verantwoordelijk voor is nog niet altijd goed geregeld.

Daarom wordt zorg aanvragen bij de gemeente wordt sneller en makkelijker. We zetten het mes in de marktwerking in de zorg. We kiezen voor de beste zorgaanbieders, in plaats van de tientallen zorgaanbieders die nu langs elkaar heen werken en elkaar beconcurreren. Zorgmedewerkers komen in vaste dienst met goede arbeidsvoorwaarden, zodat ze de tijd hebben voor goede zorg, aandacht en een kopje koffie.

De gezondheidsverschillen tussen Haagse wijken zijn gigantisch. Vaak gaan gezondheidsproblemen samen met zwaar werk, slecht onderhouden woningen en geldzorgen. De Haagse PvdA wil deze

verschillen verkleinen, omdat iedereen recht heeft op een gezond leven. Daarom pakken we gezondheidsproblemen per wijk aan, met opbouwwerkers en wijkverpleegkundigen die de wijk kennen, samen met bewoners activiteiten opzetten en oog hebben voor mensen die eenzaam zijn.

Haagse kinderen en jongeren moeten kunnen opgroeien in een veilige en gezonde omgeving waarin ze het beste uit zichzelf kunnen halen. Het kind staat bij de jeugdhulp en jeugdzorg voorop, dat betekent één hulpverlener per een gezin over de vloer, en instanties die goed met elkaar samenwerken. Wanneer een jongere achttien wordt, betekent het niet dat hij of zij direct volwassen is. Daarom maken we geld vrij om jeugdzorg en jeugdhulp ook na achttien jaar wanneer nodig te verlengen.

Sporten is gezond, sport verbreedert en sportclubs zijn het hart van onze stad. Toch zijn er nog grote verschillen tussen wijken en buurten in de mogelijkheid om te sporten, of waar kinderen buiten kunnen spelen. Daarom investeren we in sportverenigingen, sportvelden en speeltuinen, juist in wijken waar kinderen nu weinig sporten en buitenspelen.

Onze maatregelen:

- We zetten het mes in de marktwerking in de zorg, door per wijk de beste zorgaanbieder te kiezen, in plaats van tientallen aanbieders die langs elkaar heen werken.
- De Haagse zorg wordt weer betaalbaar voor iedereen. De eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding voor mensen met een inkomen tot 150% minimumloon wordt afgeschaft en de bezuiniging op de vergoeding voor hulpmiddelen en woningaanpassingen om langer thuis te kunnen blijven wonen wordt teruggedraaid.
- Door de krachten te bundelen met de zorgverzekeraars en goed de regie te houden

pakken we de gezondheidsverschillen tussen wijken aan.

- **De opbouwwerker keert terug: mensen die de wijk kennen en oog hebben voor mensen die problemen hebben. Daarnaast breiden we het aantal wijkverpleegkundigen uit die goede zorg kunnen verlenen, zonder stopwatch.**
- **Mantelzorgers en vrijwilligers worden beter ondersteund, met betere ondersteuning door professionele zorgverleners.**
- **We werken de wachtlijsten bij Jeugdzorg weg, door de jeugdteams te versterken.**
- **We zorgen ervoor dat jeugdzorg, hulp en opvang na je 18e gewoon doorloopt als dat nodig is.**

Een veilige, schone stad voor iedereen

Den Haag groeit hard, daarom is het belangrijk dat we nu investeren in een schone, groene en duurzame stad. Voor nu, en voor de generaties na ons. Mensen moeten snel en veilig van a naar b kunnen blijven reizen, daarom zetten we de voetganger, fietser en het openbaar vervoer op de eerste plaats. Auto's nemen veel ruimte in en zijn de reden dat Den Haag de meest vervuilde straten van het land heeft. Het is dus logisch dat je nog maar één auto betaalbaar in de buurt van je huis kwijt kunt, en we drukke en vervuilde straten aanpakken, herinrichten en opknappen. Ook de gemeente kan nog een hoop doen, zoals zonnepanelen leggen op eigen gebouwen, duurzaam en circulair inkopen en ondernemers helpen duurzame keuzes te maken.

Overal in Den Haag moet je fijn kunnen wonen. Dat begint bij je eigen straat. We zetten in op meer groen en water, zodat het ook op hete dagen goed toeven blijft in de stad. In elke wijk komen ondergrondse afvalcontainers, en er komt een vaste

ophaaldag voor grofvuil zodat mensen het niet meer bij containers dumpen. We maken vaste plekken in de wijk waar je al je afval gescheiden kunt aanleveren.

Het is goed nieuws dat de criminaliteit daalt, maar mensen voelen zich nog niet altijd veilig hun buurt. Ook zijn de verschillen tussen wijken groot. Dat vraagt om actie. We stellen meer jeugdopbouwwerkers aan die samen met wijkagenten en buurtbewoners jongeren aanpakken die rotzooi trappen. De politie kan zijn werk beter doen met een divers korps, net zo divers als de stad zelf. Daar helpen we de politie bij, net als in het tegengaan van etnisch profileren. Want in alle gevallen kunnen rekenen op een gelijke behandeling staat in onze stad voorop.

Ook achter je voordeur moet je je veilig kunnen voelen. Slachtoffers van huiselijk of seksueel geweld moeten snel geholpen worden, en zo nodig snel een veilig ander onderkomen kunnen vinden. Vooral ouderen voelen zich onveilig in en om huis: daarom investeren we in betere inbraakpreventie zoals veilige sloten, meer voorlichting over oplichters en babbeltreks, en goede straat- en portiekverlichting.

Onze maatregelen:

- We maken subsidies toegankelijker voor huurders en lagere- en middeninkomens, zodat iedereen kan meehelpen en profiteren van de verduurzaming van Den Haag.
- Alle nieuwe gebouwen in Den Haag worden circulair en klimaatneutraal.
- We maken woningen geschikt voor een leven zonder aardgas.
- In 2022 hebben alle gemeentelijke gebouwen zonnepanelen en in 2026 zijn alle gemeentelijke gebouwen 'Parijsproof'.
- Elke straat moet op orde: we maken werk van minder afval op straat en bieden meer mogelijkheden om afval gescheiden in te leveren.
- De wijkaanpak, waarin de gemeenteproblemen in de meest kwetsbare wijken in 1 keer aanpakt, zetten we door.
- In 2030 moet de politie een afspiegeling zijn van de stad. Den Haag gaat per wijk het vertrouwen van bewoners in de politie meten en terugwinnen.

PVDA
Den Haag

Meer informatie?
www.denhaag.pvda.nl